

ART

miscel·lània d'actualitat

**per
Gil Bonanca**

DAU AL SET

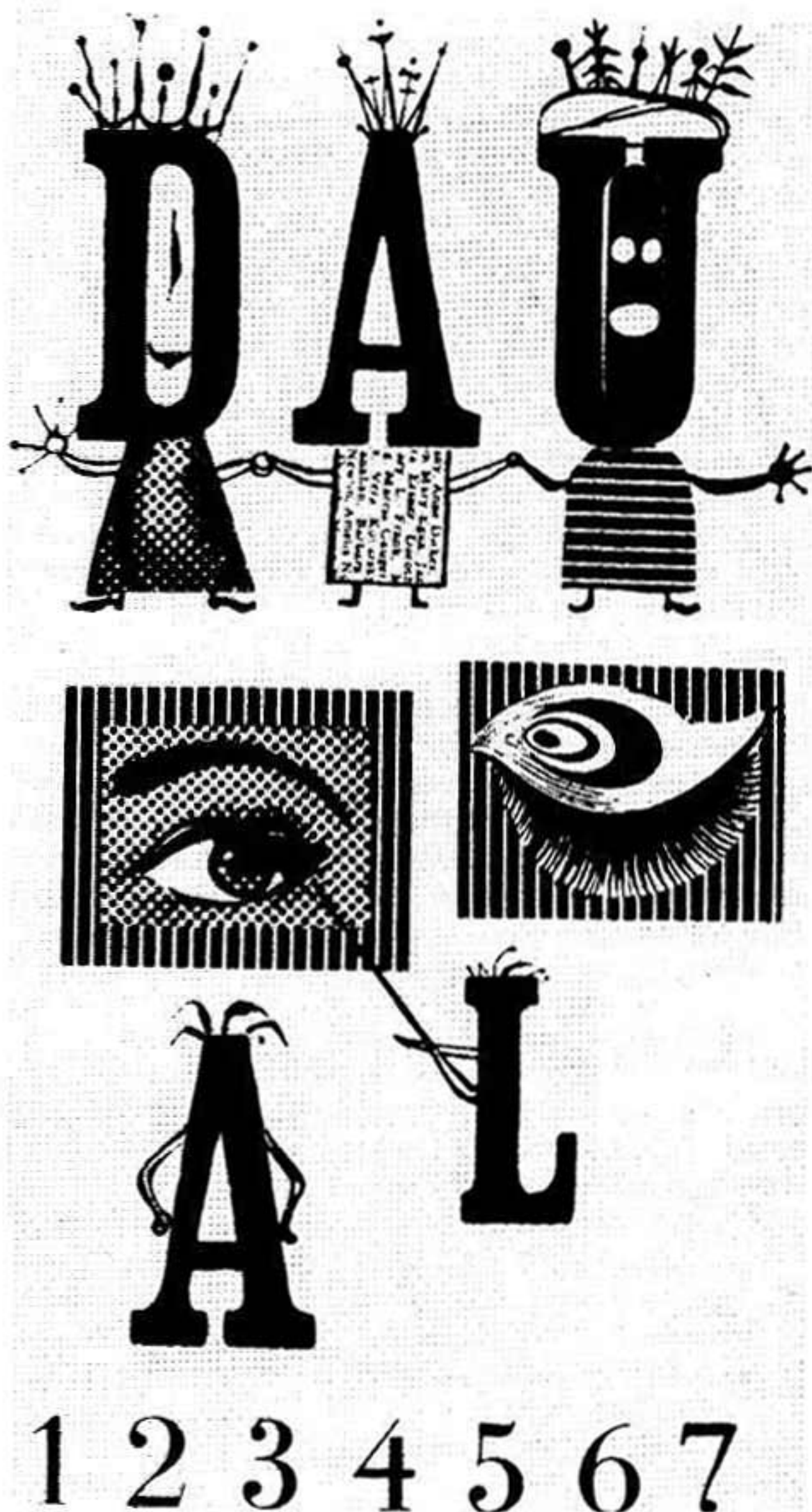
Un esdeveniment artístic s'acaba de produir. Molt singular dins les anormalitats que es produeixen en el món de l'art, quan aquest és autèntic. Plenament enllaçat amb les nostres terres, atesa la vinculació de les persones que l'han protagonitzat, o que el protagonitzen, per quant és una permanència no ja d'una obra artística, la qual, de vegades, queda lligada, tancada sols per a uns pocs, ja que un llibre, que és el que ara s'ha presentat, és la sortida a tots els camins, a totes les persones que se n'interessin pel contingut, siguin ja plenament convençudes o tan sols com a tafaneria per conèixer coses noves, més, si aquestes es refereixen al context sempre atractiu de l'art.

L'esdeveniment ha estat la presentació del llibre edició facsímil de la revista «Dau al Set», i la vinculació amb nosaltres és que dos dels quatre artistes que la concebiren i portaren a cap, un és en Joan-Josep Tharrats, nascut a Girona, mentre que un altre, Modest Cuixart té la seva residència a Palafrugell. Els altres dos, l'Antoni Tàpies i en Joan Ponç, també han enriquit aquesta edició amb aiguaforts.

Però encara hi ha més, molt important, i és que per a la consecució, la realització, el fet de portar a cap aquesta important tasca, s'ha ajuntat gent de l'Empordà i d'Olot, és a dir, de dues contrades que senten i expressen l'art. Quant a la primera molta gent pretén que és degut a la tramuntana que aclareix idees, fent veure les coses tal com són —diuen—, que potser és diferent de com les veuen els altres, però, això sí, amb un realisme gairebé impossible de superar. Distint, però indubtablement positiu, bell i atractiu. Sigui la tramuntana o qualsevol altre motiu, o molts d'ells, el cas és que els de l'Empordà són capaços d'emprendre tasques que altres ni tan sols gosarien, i el que és més important encara, és que ho aconsegueixen i bé, com aquesta de reeditar el llibre a què fem referència. Han estat Carles Vallès, Valentí Pont i Maria del Carme Rovira els qui, a part l'empenta, han tingut la paciència —sí, paciència—, virtut que sembla allunyada de certes activitats, malgrat que creiem que és molt necessària per assolir coses interessants com aquesta.

L'altra capital de l'art, Olot, ha tingut cura de la impressió del llibre-facsímil a través de la casa Aubert, coneguda i estimada per la seva professionalitat, bon gust i presentació.

El «petit Curial Enciclopèdic», defineix així aquest grup: «DAU AL SET», Grup artístic editor de la revista homònima (1948-1954), integrat per Cuixart, Tàpies, Joan Ponç, Tharrats, Brossa, Arnau Puig i J. E. Cirlet. D'arrel superrealista, fou el punt de partida de l'avantguardisme català de la postguerra». En totes les històries d'art de la nostra terra i de l'estranger, es parla d'aquest grup, com refermança que contribuï al desenvolupament de l'art en general.

Aquells temps, els artistes del grup «DAU AL SET» sentiren la necessitat que l'expressió o exteriorització arribés a tothom, motiu pel qual donaren a conèixer les motivacions i evolucions de l'art, sempre revolucionari quan és autèntic, i fer-les arribar fins a les llars i els cercles culturals, per tal de propagar-ne les inquietuds i les realitzacions. Portat a cap el projecte, aquest es va convertir en una mena d'acte o document de les activitats d'una època en l'inquiet camp de l'esperit. El fet és que ells varen arrelar i foren i segueixen essent artistes capdavanters.

Trencaren limitacions i ara, al cap de 33 anys, una data simbòlica —un terç de segle—, se li tributa un homenatge actualitzant aquella revista-documentació, per tal que les noves generacions la coneguin i la gent ja amb més ma-

duresa, pugui altra volta delectar-se, i fins i tot adquirir, si volen, la que fou cobejada publicació.

Els promotors començaren visitant els quatre artistes pictòrics, Cuixart, Ponç, Tàpies i Tharrats, els quals, en adonar-se'n que es tractava de quelcom seriós, hi varen accedir, hi aportaren detalls i, a més, cada un d'ells un gravat original per ser inclòs a la publicació.

Aquest llibre-revista té 850 plancs, i el tiratge ha estat de 150, és a dir, el mateix que tenia «DAU AL SET». Té quatre parts-volums, un per cada artista amb els motius que ells escolliren: Cuixart una serigrafia d'ara, Ponç un motiu ja publicat a la revista, Tàpies un dibuix d'aquell temps, que per cert ara és guardat al «Museu de l'Empordà», i Tharrats una portada de la revista que ell havia fet. La publicació inclou el facsímil de les 65 revistes que es publicaren, i a més dels artistes assenyalats hi col·laboren Dalí, Miró, Santos Torroella, Cesáreo Rodríguez Aguilera, el poeta Foix i d'altres.

El treball autènticament de xinès, és que per fer-los, s'ha seguit el procediment primitiu, és a dir, que cada un d'ells, a més de la impressió, porta feina de collages, pegamines, retallats de caire popular, rellotges —que adquiriren a Àustria—, un ventall xinès portat a posta de Hong-Kong, segells autèntics d'aquells temps comprats ara als filatèlics, i els dibuixos, tal com ells els feien i ho varen ensenyar als editors d'ara, amb unes taques-esquitxcs de tintes de tots els colors, mitjançant uns raspalls adients.

La tasca d'ara, bé podem parangonar-la —salvant les distàncies—, amb la que feren els membres de «DAU AL SET», ja que muntar cada un dels llibres-revistes ha estat una veritable odissea. Amb tot, bé ha valgut, perquè així es donen a conèixer totes les particularitats de la introducció de la pintura moderna, arribada mitjançant aquest grup i, a la vegada, hom s'adona de la seva vigència dins el sempre apassionant món de l'art...

LEONCI QUERA

L'Ajuntament d'Olot ha adquirit obra del malaguanyat artista de la població, Leonci Quera, qui morí d'accident l'any 1964, havent realitzat una tasca molt meritòria, especialment en escultura. I aquesta ocasió s'ha aprofitat per tal de retre-li homenatge, coincidint amb les Festes, i presentant una mostra antològica, la qual, a ben segur, serà mostrada així mateix en altres indrets, entre ells, Girona.

Nat a Olot el 17 de novembre de 1927, va cursar els primers estudis a l'Escola Nacional i a dotze anys va ingressar a la de Belles Arts i Oficis. Amb una beca de la Diputació de Girona i de l'Ajuntament d'Olot va anar a Barcelona per continuar estudis d'escultura. L'any 1944 li

donaren el premi «Miquel Mateu» a l'exposició de Belles Arts de la Tardor. L'any següent va ingressar a l'Escola Superior de Belles Arts, Sant Jordi, de Barcelona on, per oposició aconseguí un viatge a París i un altre arreu d'Espanya. Acabà la carrera l'any 1951 i l'Ajuntament de Barcelona li va donar una beca, per oposició, l'any 1953. L'any 1962 aconseguí el segon premi d'escultura del Concurs anyal de la Diputació, i el següent, és a dir el 1963, el primer premi en aquesta especialitat.

L'escultura amb planxa de ferro, va ser la gran troballa i manera d'expressió que el féu destacar. Ara, més que referir-nos a dades biogràfiques, per retre-li un homenatge, creiem molt interessant de resumir, extractar o agafar alguna frase al vol dels comentaris que diferents personalitats del món de l'art, dedicaren a Leonci Quera, amb motiu de l'exposició-homenatge que l'any 1964 es féu a la Casa de Cultura de Girona, organitzada per la Diputació, i per a la qual s'edità un catàleg amb la col·laboració de molts. Entre ells, deia en

JOAN CORTES

Crític d'Art de «La Vanguardia»:

«...no podíem resignar-nos a renunciar a veure altres pintures de l'artista, i esperàvem que, algun dia, el secret de la inspiració el dugués a repetir l'aventura amb noves realitzacions de caire bidimensional, per a glòria d'ell, goig nostre i honor del lloc on es realitzés. Però, el destí s'hi ha oposat amb una brutal decisió entre les nostres esperances i aquella possibilitat, desapareguda per sempre. Tot amb tot, ens queda el millor testimoni de l'art pictòric de Leonci Quera en els murals que va pintar a l'església de Sant Joan de Vilassar i a la de Montornès del Vallès, malgrat que són el màxim motiu de pena per la nostra frustrada il·lusió respecte a l'artista que plorem».

ANGEL MARSA

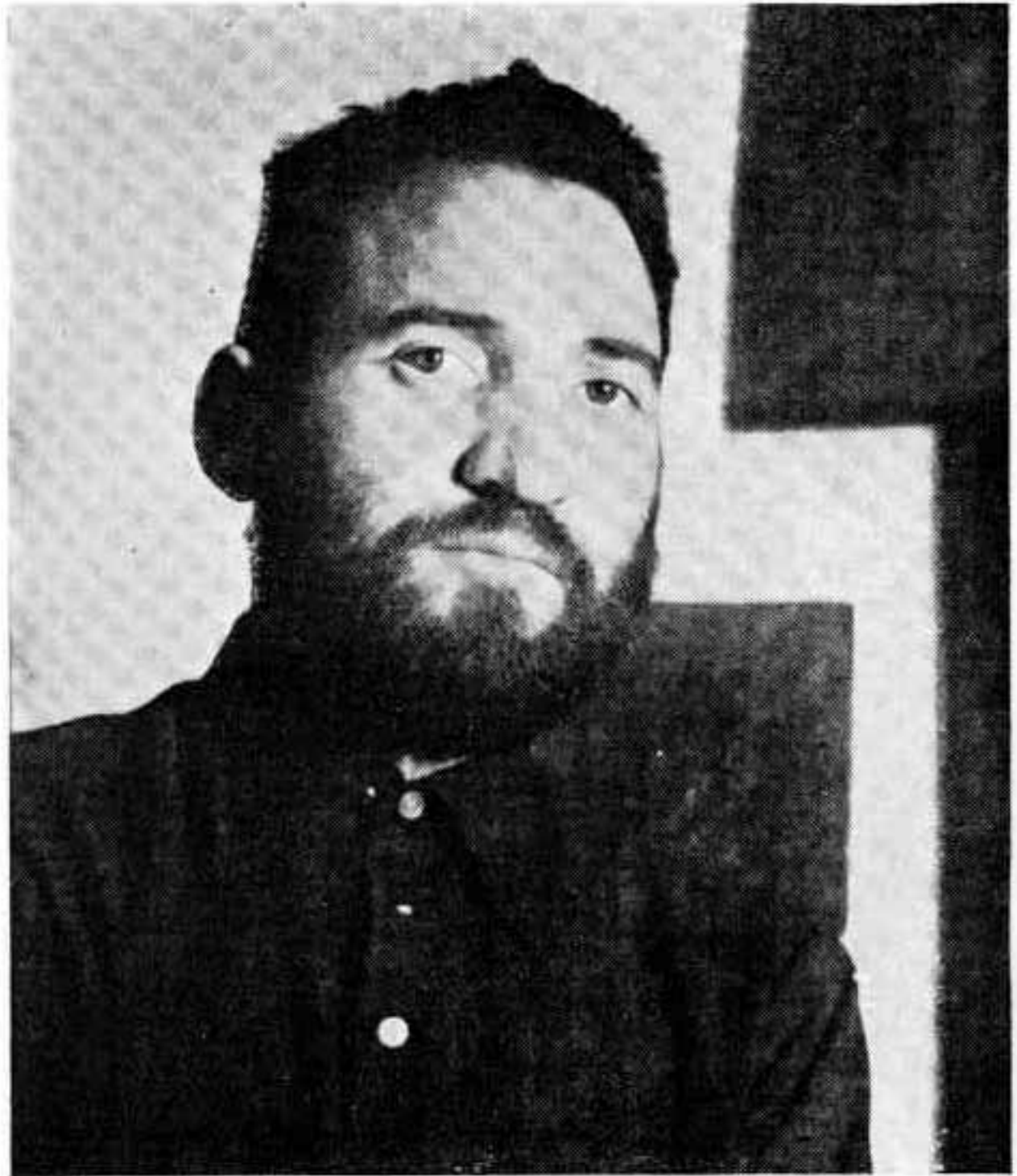
Crític d'Art d'«El Correo Catalán»:

«...d'una escultura complaguda amb solucions formals, on la figura humana tenia el rang de primícia, va passar, amb ímpetu inaguantable, que no havia d'excloure en cap moment la regència rigorosa de l'intel·lecte, a una formulació més esquemàtica, més estructural, i més irrevocablement plàstica, més desatesa de l'anècdota, on els plans s'ordenaven amb una ascètica sobrietat i enllaçaven amb l'atmosfera voltant, amb un esforç impressionant per tal d'assolir la perfecta conjunció espai-superfície, màxim objectiu conceptual i estètic —per què no així mateix social, matèria-esperit, o còsmic, home-infinit— de l'escultura del nostre temps».

RAFAEL MANZANO

Crític d'art de la «Hoja del Lunes»:

«...ens esglaiava l'angoixa pensant que no podrà ja traduir, amb planxes de forts bisells, els secrets sorpresos astorats al cràter del Montsa-

Leonci Quera

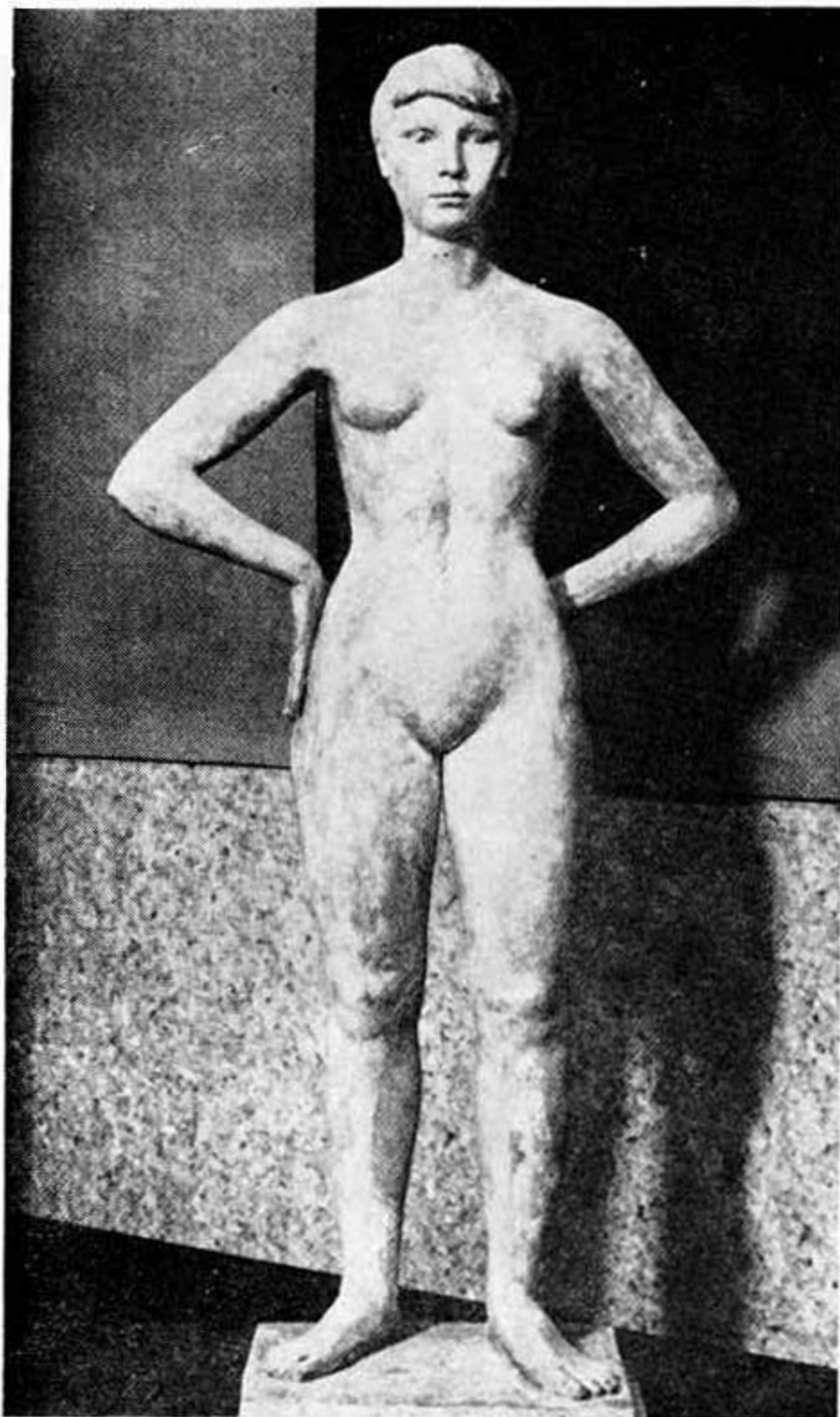
copa; expressar amb llenguatge obrer, de martell i soldatge autògen, els somnis dictats pels «bufadors» de la muntanya de Batet. Portar a formes les construccions imaginades rellicant els ulls sobre el pla del «Bo de Tosca». Perquè Leonci Quera, era fill d'un altre Olot, sense Font de la Moixina, ramats de xais, aigües primes i pollancre tremolosos vora el Fluvià, cap al tard. Avui, plora per ell aquest altre paisatge volcànic, on la natura es converteix no en Egloga, sinó en Metalúrgia».

CESAREO RODRIGUEZ AGUILERA

Crític d'Art:

«...de fet, tota escultura sembla talment destinada als espais oberts de la Natura, a configurar aquest espai, a arrodonir-lo, inclús a enfrontar-shi; però la veritat és que el colleccionisme dels nostres temps ha dut el fet escultòric cap a la figura de la llar o del gabinet, despatx o sala. Molta de l'escultura del nostre temps és talment com si no tingués un altre propòsit que el d'un objecte decoratiu en una cambra interior.

Ben al contrari, tota l'escultura de Quera, apareix destinada a enfrontar-se amb el paisatge, a plantejar-se enfront del mateix paisatge com un repte o provocació, com una oposició, com una rèplica i com una abraçada. La precisió geomètrica de les formes, no és res més que una manifestació intel·lectual de l'esperit enfront de la Naturalesa; el signe aconsegueix tot el seu

Escultura

valor; la matèria, la seva més alta qualitat. A la vegada, les coses naturals, davant del profund contrast de l'obra premeditadament perfilada, adquireix una nova vàlua, diferent i, fins i tot, més intensa, per la contradicció amb què queden enfrontats...».

JOSEP CORREDOR - MATHEOS
Crític d'Art:

«...Leonci Quera és conegut principalment com a escultor... Malgrat tot, en aquesta ocasió en què tractem de recordar, en el seu homenatge, els diferents aspectes del seu art, té interès, sens dubte, de fer un resum, encara que breu, de la seva obra pictòrica.

Va començar a pintar i modelar a la vegada, i ho féu simultàniament mentre va estudiar a l'Escola de Belles Arts de Barcelona; un cop acabada la seva formació acadèmica, practica la pintura només de manera esporàdica. Va fer llavors

alguns murals, principalment paisatge i algunes figures. Així mateix, de tant en tant, pren part amb teles a les collectives que organitza l'Institut Francès...

...A part els quadres a l'oli, cal assenyalar en fer un balanç de la seva pintura, els frescos que es conserven a la Parròquia de Montornés del Vallès i de Vilassar de Mar, i altres murals més petits, com un que decora una farmàcia de Sant Andreu del Palomar...

...aquestes pintures es caracteritzen per un senzill dramatisme i una tendra ingenuïtat... en conjunt, la pintura de Leonci Quera no es troba tan allunyada de la seva escultura, com de primer antuvi podria semblar».

ALEXANDRE CIRICI - PELLICER
Crític d'Art:

«Sense deixar-se emportar pels corrents informalistes que arrossegaren gairebé tots els nostres artistes, Quera va tenir l'heroïsmo no solament de mantenir un purisme constructivista, sinó, a més, d'accentuar progressivament aquest caràcter de la seva obra».

SANTOS TORROELLA
Crític d'Art:

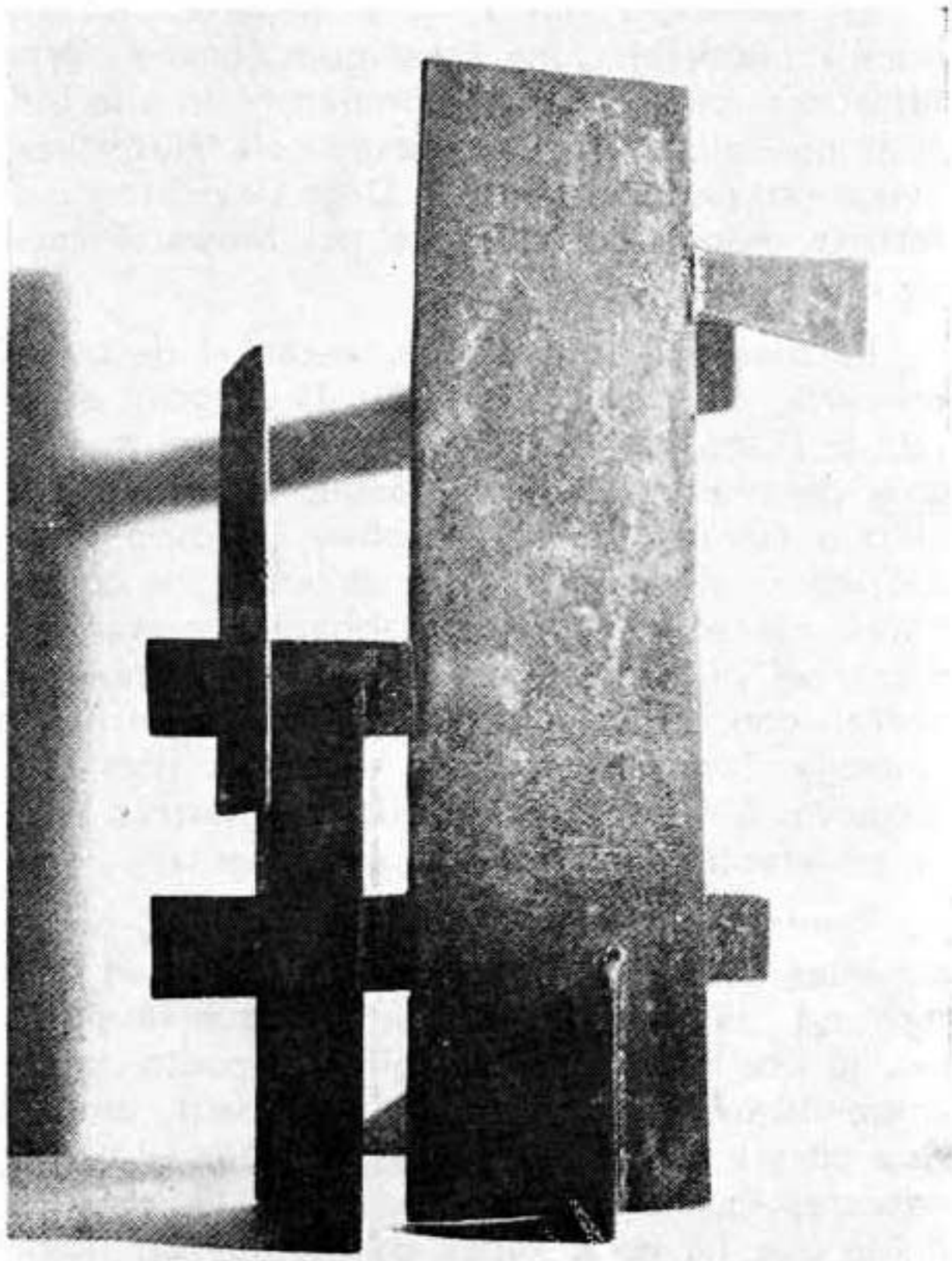
«Estic segur que, amb l'accident que li va costar la vida, hem perdut el millor que Leonci Quera podria haver-nos donat encara. Molt és, malgrat tot, allò que ens queda: una sèrie d'obres que van de la interpretació concreta de figures i motius de la realitat a aquestes composicions de planes i estructures espacials que a mi em semblen recorregudes per dintre d'un lirisme de la millor qualitat. Solament aquestes obres són prou perquè el nom de Leonci Quera hagi de figurar entre els més delicats i més destacats escultors espanyols de la nostra època...».

CARLES - ANTON AREAN
Escriptor:

«...abans de la seva mort, i per al meu llibre «Arte actual en España: tendencia no imitativa», vaig escriure: Dins de l'àmbit cultural català, però fora encara de l'Escola de Barcelona, cal destacar la ciclòpia obra de Leonci Quera (Olot-Girona, 1927) realitzada quasi tota ella en formats gegantins, per mitjà de soldadures de xapes metàl·liques i agudes formes de retall, afilades com un falç i rítmicament contrastades amb plans sensibilitzats i ennegrits. Concebut els bastiments d'en Quera per ser situats a l'aire lliure, en funcions del paisatge o de l'estructura urbana que els envolta...».

JOAN TEIXIDOR
Escriptor:

«...Leonci Quera havia passat per una sèrie d'etapes on la sensibilitat juga fatalment el seu risc. De la figuració a la no figuració hi ha molts passos, sobretot quan et podies quedar en la pri-

Escultura

JOSEP M.ª GARRUT

«...si pensem en Olot, la seva pàtria, potser podrem comprendre un fet singular. Olot és un país volcànic, d'una força agresta, d'una terra fèrtil, que en comptes de pedra hi ha lava, que en comptes de terra hi ha cendra. El Montsacopa, la Garrinada, el Mont Olivet, les Bisaroques, Santa Margarida sa Cot, Puig Astrol, les Grederes de Santa Pau; noms fonètics punyents i poc dolços als paladars meliflus. Però els volcans s'apagaren fa milennis i llurs cendres i laves donaren peu a una terra fèrtil banyada per les aigües remoroses del riu Fluvià, que en féu com una terra de promissió, coberta per un mantell plàcid, d'idíl·liques suavitats, paisatge, tal vegada, el més bucòlic de Catalunya. Però, tot això, si no és mentida, tampoc no és la veritat nua i estricta. En la seva capa inferior hi ha el veritable Olot, el dels volcans, el de les roques torturades pel foc, el que sobreix lava i cendres. Una gran part de pintors olotins ha vist, ha viscut i s'ha inspirat en aquest Olot de superfície, certament preciós i agradable, ple de bondats i curull de poesia nostàlgica. Leonci Quera, ben al contrari, ha vist l'Olot anterior, més vell, bellesa geològica, l'Olot nu, sense els vestits que el fan serè i amable, i pel contrari és dur i fort, d'una fortitud sorprenent. I és que Quera, artísticament i plàstica, era fill dels volcans, no dels camps blancs de fajol ni del verd pastoral que caracteritzà les obres de Joaquim Vayreda i clasifiquen una època...».

mera amb més comoditat, tenint en compte circumstàncies d'ambient que no cal ara precisar. Però ell creia que un artista s'ho juga tot a cada moment i que l'honradesa consisteix a obeir aquell íntim impuls que t'obliga a trencar amarres i a començar de bell nou. Així, anava treballant sense fer cas de res més que d'aquella estranya veu que li dictava una marxa aparentment sinuosa, però, en definitiva, d'una estranya coherència. Perquè, com sigui, sempre trobava un món de perfils i d'arestes, una linial progressió, que dóna un sentit molt personal a la seva obra. Si en moments determinants tendeix al pictograma i al signe, si cerca una forma esquemàtica, no és tant per obediència a certes modes momentànies, com perquè a través d'elles pot anar trovant aquest món d'espais encerclats per línies i parets que a la llarga hauria d'ésser el seu. En el cas d'aquest artista, la forma no serà mai envoltant i tancada en ella mateixa. Més aviat, com a filla de la línia, tendirà a una construcció més arbitrada, a un ordre més arquitectònic que biològic...».

Picasso

HOMENATJAT A ORDIS

El nom de Picasso, amb motiu del retorn del «Guernica», ha estat esventat a tots els nivells, ha omplert les planes de les publicacions, i ha estat centre de nombrosos actes d'homenatge i recordança.

De vegades, aquests i d'altres actes, diuen que el contingut o l'essència és amb raó indirecta a l'espectacularitat que hom li dóna. Clar, per altra banda, que depèn dels recursos econòmics. Sigui el cas que vulgui, que no hem d'analitzar ara, si el que ens proposem, és assenyalar un d'aquests homenatges, autènticament sentit, autènticament espontani, ple d'aquesta simplicitat natural d'allò veritablement valorat, sense cercar altra cosa que exterioritzar uns sentiments que, com aquest cas, són fruit d'una ad-

miració quasi devocional. Un homenatge entre molts, però que creiem que és diferent a molts, que creiem que és exemplar per a tots.

Sota el lema tan senzill com és «Ordis a Picasso», en aquest bell indret de l'Empordà, organitzat per l'Ajuntament, es va fer del 7 al 31 d'agost un singular i popular homenatge, penjant als carrers diversos quadres, per a la qual cosa, el Conseller de Cultura va adreçar-se als artistes plàstics de l'Alt Empordà, fent-los sabedors del projecte, i demanant-los l'aportació d'un quadre d'1'22 x 1'22 metres, pintat amb material resistent i sobre fusta, ja que haurien de romandre al carrer. Als interessats, el mateix Ajuntament els proporcionaria el suport de fusta, per així guardar la semblança de mides i matèries.

Correspongueren a la crida, i per això la seva obra hi fou mostrada, els pintors Alfons Alzamora, Miquel Capalleras, Gustau Carbó Berthol, Joan Casanovas, Maria Crehuet, Dai Bih In, Felip Vilà, Ramon Fort, Jordi Gispert, Manolo Gómez, Daniel Llaixà, Josep Ministral, Lluís Roura, Thaber, Tharrats, Tina i Evarist Vallès. A part, hi havia obres d'alumnes de l'Escola Nacional d'Ordis. Cal assenyalar que en Dalí s'hi va adherir, si bé, pel fet d'estar malalt, no va poder pintar el quadre, i en canvi va trame-hi una lletra d'adhesió.

Un poble amb quadres al carrer, és la més bonica i completa manifestació de col·laboració i cultura. Cal tenir en compte que Ordis compta només amb 295 habitants, i que hi viuen pintors i ceramistes. L'ambient hi és autènticament artístic i patriòtic, per la qual cosa bé es pot dir que l'homenatge fou amb el suport de tots.

La música, i fins i tot el cinema, són així mateix manifestacions artístiques, que els organitzadors volgueren que acompanyessin a la plàstica; per això foren projectats els films «Les aventures de Picasso» d'en Dage Davidsson i diferents diapositives cedides pel Museu Picasso de Barcelona.

La plaça de l'església fou escenari de quatre concerts, els dies 10, 15, 22 i 29 d'agost, a càrrec de l'Orquestra de Cambra de Perpinyà, dirigida pel mestre Gerard Massat, el primer dia; el duo Gerard Claret —violí—, i Josep Maria Escribano, el segon concert; el tercer, de contrabaix a càrrec de François Rabbath i acompanyament del piano per part de Jordi Sabatés, i el darrer, concert de guitarra a càrrec de Fernando Quiroga. Tots ells assoliren excel·lents fites d'interpretació i de públic, el qual va mostrar la seva satisfacció amb llargs aplaudiments.

També la literatura fou present a Ordis en aquestes dates. Potser bé podríem dir que la literatura, és present sempre en aquesta població, ja que fou capaç d'inspirar el poeta, també empordanès, Carles Fages de Climent, amb la seva obra «El sabater d'Ordis», ja que ell hi veié aquestes inquietuds, aquesta mena de ser d'un poble que ha estat capaç de muntar un homenatge exemplar, per la manera original, amb la participació de tots, amb germanor i comprensió de la gent del poble i dels visitants, mentre, de tant en tant, entre la pintura, la ceràmica, els concerts, el cinema i d'altres manifestacions, les sardanes, amb el so fort i net —com la tramuntana—, ens recordava que ens trobàvem a l'Empordà, on tot és possible, en les manifestacions dels sentiments...

